

Verkondiging in de Sint Jansbasiliek, 24/25 augustus 2024
21-ste zondag door het jaar¹

Rafaël, de verloving van Maria en Jozef (1504)

Vrijdag jongstleden was het 74 jaar geleden dat mijn ouders, zaliger gedachtenis, in het huwelijk traden, 23 augustus in het Heilig Jaar 1950. Op diezelfde dag moest mijn moeder ontslag nemen bij het Haarlemse stadsziekenhuis waar zij vele jaren met hart en ziel had gewerkt. Tijdens die huwelijksmis werd de schrifttekst gelezen die wij vandaag als tweede lezing hebben gehoord. In die tijd was deze tekst verplicht in elke huwelijksmis. De woorden van de apostel Paulus geven precies de verhoudingen weer die toen ook bij ons, bijna tweeduizend jaar later, nog bestonden. De vrouw was onderdanig aan haar man, “als aan de Heer.” Paulus belijdt Christus als de bruidegom van zijn volk, zijn kerk, die de bruid is van Christus. Het huwelijk, leert de apostel, is daarvan het beeld, het sacrament. Bruid en bruidegom leven niet alleen voor zichzelf, zij hebben de opdracht en het voorrecht die alle gevende liefde van Christus te beleven.

De kerk is gehoorzaam aan Christus. Dat zal niemand aanvechten. Christus, de Bruidegom, houdt zo van zijn kerkgemeenschap, zijn mensen, dat Hij zijn leven geeft, lichaam en bloed. Kun je wel meer van je bruid houden? Zo ziet Paulus, zo ziet de kerk na hem, het huwelijk: sacrament van Jezus' liefde tot het uiterste; sacrament van gehoorzaamheid aan Christus.

---

¹ Jozua 24, 1-2a.15-17.18b; Efeziërs 5, 21-32; Johannes 6, 60-69

Hoe mooi deze gedachte ook is, wij hebben moeite met dat woord *onderdanig*, zoals mijn moeder het haar hele huwelijksleven lang moeilijk heeft gehad met dat gedwongen ontslag uit haar betrekking, dat alles te maken had met de toenmalige plaats van de vrouw in maatschappij, kerk en gezin. Mijn moeder heeft haar keuze als echtgenote en moeder met liefde beleefd en toen haar jongste kind (ik) zich ook maar een beetje kon redden, ging zij weer aan de slag buiten de deur. Maar toen waren de jaren zestig ook aangebroken en was deze lezing niet langer verplicht in de huwelijksmis.

Die alles gevende liefde van Jezus kunnen we evenwel maar beter trouw blijven.

Toch hadden vele tijdgenoten van Jezus het daar moeilijk mee. U hoorde het in het evangelie. "Deze taal stuit iemand tegen de borst. Wie is nog in staat naar Hem, Jezus, te luisteren?"

Wat stuitte hen tegen de borst?

Hij had over zichzelf gesproken als het brood dat uit de hemel neerdaalt; over zijn vlees en bloed dat Hij geeft voor de mensen, waaraan wij deel hebben als wij de heilige Communie ontvangen. Hij geeft zichzelf voor het leven van de wereld.

Is dat wel te accepteren dat Hij zijn leven geeft, zijn lichaam en zijn bloed? Willen wij niet liever autonome mensen blijven, die liever zichzelf verwerkelijken dan zich te geven?

Nog even terug naar het huwelijk. Ik vertel u geen geheim als ik zeg dat het huwelijk niet erg populair is; dat tallozen ervoor terugdeinzen zich voor een leven lang aan een ander te binden, aan hun partner te geven. En *zeker* het kerkelijk-sacramentele huwelijk is voor velen een brug te ver. Breng ik dat wel op om zover te gaan als Christus, de Bruidegom, deed en zijn bruid, de kerk?

Evenzeer bestaat er een terughoudendheid als het gaat over dat andere sacrament van een levensstaat, dat van het priesterschap. Is dat wel te *doen* om zoals Christus om zo te zeggen een huwelijk aan te gaan met de bruid van Christus, de kerk, en daarmee jezelf te onthouden van een huwelijk, celibatair te leven? Kan dat nog wel in deze tijd? Velen kijken daar een beetje op neer, vinden het niet meer van deze tijd. Er zijn zelfs priesters die hun eigen levensstaat en levensstijl niet meer van deze tijd vinden.

'Dat stuit een mens toch tegen de borst!'

Het gaat gelijk op: de crisis van het huwelijk en van het priesterschap.

In de lezingen van deze zondag gaat het over een keuze maken in je leven. Ook in de eerste lezing hoorden wij erover bij monde van Jozua, de opvolger van Mozes. Nu het volk eenmaal in het beloofde land is gekomen stelt hij de mensen voor de keuze. Loop je achter de idolen, de helden, de goden van dit land aan of kies je voor die ene God, die bevrijding heeft gebracht aan zijn mensen?

“Ik en mijn familie”, zegt Jozua, “wij dienen de Heer.”

Uiteindelijk stemt het volk in: Ook wij willen niet achter de goden van deze wereld aanlopen: “ook wij willen de Heer dienen, Hij is onze God.”

Kiezen voor God en voor elkaar.

De eerste zin uit de tweede lezing kunnen wij nog wel plaatsen, denk ik.

“Broeders en zusters, weest *elkaar* onderdanig uit ontzag voor Christus.”

Dat betekent zoiets als: ‘voeg je naar elkaar, luister naar elkaar.’

Dat is de zin van gehoorzaamheid. Dat je leert *horen*, dat je niet op de eerste plaats altijd zelf aan het woord bent, maar leert horen wat er in de ander omgaat aan hoop en verwachting, aan idealen en teleurstellingen. Maar dan moet er wel iets te horen zijn, dan moet er tussen de huwelijkspartners wel gesproken worden.

Waar - in welke relatie dan ook - gezwegen wordt, daar kan het goed fout gaan.

Daarna wordt het ons benauwder om het hart: “vrouwen, weest onderdanig aan uw man als aan de Heer.”

Hoe ziet Paulus dan de rol van de *man*?

“Mannen, hebt uw vrouw lief zoals Christus de kerk heeft liefgehad: Hij heeft zich voor haar overgeleverd...mannen moeten hun vrouwen liefhebben zoals ze hun eigen lichaam liefhebben”

“Dit geheim”, zegt Paulus, “heeft een diepe zin”.

Het huwelijk van mijn ouders: ik mag dankbaar zijn voor hun stabiele band, ook al was het niet altijd koek en ei. Met vallen en opstaan waren zij elkaar onderdanig, dat wil zeggen, zij voegden zich naar elkaar; hun liefde overwon veel menselijke onvolkomenheid. Mogen wij allen - in welke levensstaat ook - Jezus navolgen in zijn liefde, zijn geduld, zijn verlossende zelfgave aan zijn bruid, zijn mensen. Amen.

pastoor Nico van der Peet